

Qishloq hayoti

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IJTIMOY-IQTISODIY GAZETASI

1974-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

2024-yil 4-aprel, payshanba

№ 14 (9282)

e-mail: infoqishloqhayoti@yandex.ru

@Qishloqhayoti_gazetasi

➤ Президент қарорлари – амалда

НАМАНГАНДА ЗАМОНАВИЙ "IT PARK" ИШ БОШЛАДИ

Бугунги кунда мамлакатимизда глобал тараққиётда муҳим ўрин тутаётган ахборот-коммуникация технологиялари соҳасини ривожлантириш, соҳага ёшларни кенг жалб қилиш, юқори малакали миллий мутахассислар тайёрлаш йўлида имкониятлар кенгаймоқда.

Наманган шаҳри марказида барпо этилган замонавий "IT park"нинг фойдаланишга топширилиши фикримизда далилдир.

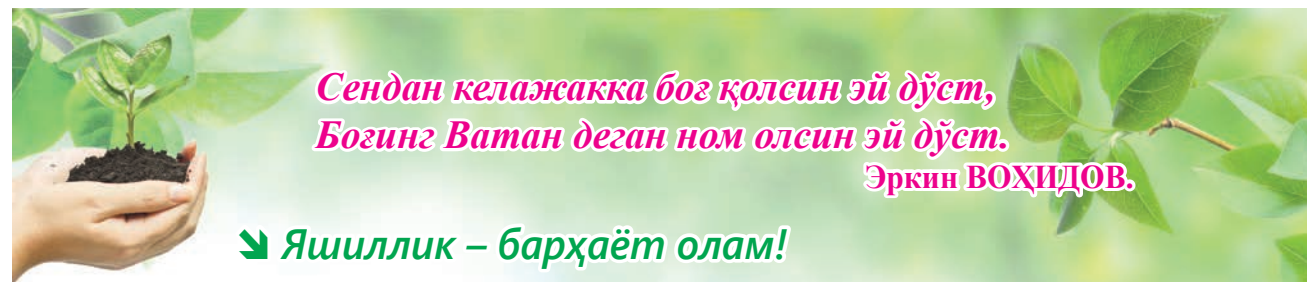
Мажмуанинг очилиш маросимида Наманган вилояти ҳокими Шавкат Абдураззоқов Президентимизнинг вилоятга ташрифидан кейин амалга оширилаётган ўзгаришларга эътибор қаратиб, келажак касби саналган "IT" йўналиши бўйича келгусида амалга ошириладиган устувор вазифалар ҳақида гапирди.

Наманган вилоятида рақамли технологиялар соҳасида амалга оширилаётган ижобий ишлар натижасида "IT park" резидентлари сони 2023 йилга нисбатан 24 тага кўпайиб, ҳозир 42 тага етди. Улардан 11 таси экспортёр корхона бўлиб, 18 таси рақамли таълим йўналишида ва тўққизтаси маҳаллий бозорга ахборот технологиялари хизмати кўрсатиш йўналишида фаолият олиб бормоқда. Мазкур дастурчилар томонидан ўтган йили 47,9 миллиард сўмлик хизматлар кўрсатилиб, бунинг ҳажми аввалги йилга нисбатан 5,7 баробарга ошди. Қўвонарлиси, 2023 йилда 2,41 миллион долларлик хизматлар экспорт қилиниб, бу кўрсаткич илгари йилга нисбатан 4,6 баробарга ортди. Шунингдек, ҳудудларда 3 минг 100 дан ортқ йиғит-қиз соҳада ўзини ўзи банд қилди.

– Ҳудудларда "IT park" филиалининг ташкил топиши рақамли технологиялар соҳасини жадал ривожлантириш, рақамли таълимни ишлаб чиқариш билан узвий боғлаш, мутахассислар тайёрлаш янада такомиллаштириш, дастурий маҳсулот ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлашда муҳим ўрин тутиши билан аҳамият касб этади, – дейди Наманган вилояти ҳокимининг рақамлаштириш бўйича маслаҳатчиси Бахтиёр Охунбоев. – Президентимиз томонидан илгари сурилган беш муҳим ташаббус ижроси доирасида

бугунги кунга қадар "IT park"нинг таълим йўналишидаги резидентлари томонидан жами 12 мингдан зиёд аҳоли, жумладан, ёшлар ва давлат хизматчилари рақамли технологиялар соҳасида ўқитилиб, малакаси оширилди. Қолаверса, ёш авлоднинг ахборот технологиялари соҳасида "стартап" лойиҳаларни амалга ошириши учун зарур шарт-шароитлар ҳозирлаш мақсадида вилоятдаги олий таълим муассасаларида иккита "инкубация маркази" фаолияти йўлга қўйилди. "Бир миллион дастурчи" лойиҳасининг мантқиқий давоми бўлган "Coursega" онлайн платформаси ўқув курсларида 65 мингдан ортқ ёшлар тахсил олиб, сертификатларга эга бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 24 майдаги "Рақамли хизматлар қамрови ва сифатини ошириш ҳамда соҳа, тармоқ ва ҳудудларни рақамли трансформация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижроси доирасида собиқ "Пахтасаноат" бирлашмасининг қаровисиз қолган тўрт қаватли биносидан 12 миллиард сўм маблағ эвазига бунёд қилинган "IT park" марказида лаборатория, "стартап" ҳам-жамияти, ҳамкорликда ишлаш хонаси, тадбирлар ва музокара заллари, киберспорт хонаси мавжуд бўлиб, юздан ортқ сўнгги русумдаги замонавий компьютер ҳамда мебель жиҳозлари билан таъминланган. Уларда 150 нафар ёш дастурчи фаолият юритади. Ушбу марказда йиғирмадан ортқ "IT" резидентлари қаторида дунёга машҳур компанияларнинг филиаллари ҳам фаолият юритиши диққатга сазовор. – Дунёга машҳур компаниямиз юртимизда ҳам ўз ваколатхонасига эга бўлиб, жаҳон миқёсида етакчи компанияларнинг савдо брендларининг онлайн тижорат савдоси билан шугулланади, – дейди Хитойнинг "Alibaba" компаниясининг Тошкентдаги вакили Камрон Турғунов. (Давоми 2-саҳифада)

Сендан келажакка боз қолсин эй дўст,
Богинг Ватан деган ном олсин эй дўст.
Эркин ВОҲИДОВ.

➤ Яшиллик – барҳаёт олам!

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ ВА ДАРАХТ ЭКИШ ОЙЛИГИ АВЖ ПАЛЛАГА КИРДИ

"Яшил макон" умумий лойиҳаси бўйича ўтказилган видеоселектор ййғилишида давлатимиз раҳбари томонидан Тошкент вилоятининг дарахт экиш бўйича ўзига хос тажрибаси қизгин маъқуланиб, уни мамлакатимиз миқёсида кенг оммалаштиришга кўрсатма берилди.

Аҳамияти алоҳида эътироф этилган ушбу ҳаёт-бахш лойиҳанинг қайси жиҳатлари бу қадар жозибадор, дея топилди? Гап шундаки, вилоятда ҳудудларни кўкаламзорлаштириш бўйича кенг миқёсда амалга оширилаётган ишлар доирасида экилаётган дов-дарахтларнинг кўкариши ва сақланишини аниқ кафолатлайдиган алоҳида тизим жорий этилмоқда. Унга кўра Нурафшон ва Бекобод шаҳарлари, Ўрта Чирчиқ, Тошкент ҳамда Оҳангарон туманлари ҳудудидан 34 гектар ер 30 йил муддатга ободонлаштириш бошқармаларига берилди. Ҳар бир гектар ер учун маҳаллий бюджетдан 100 миллион сўм маблағ ажратилиб, томчилатиб сугориш бўйича махсус технология жорий этилади. Бундан ҳам хайрлиси, ерлар тайёр ҳолга келтирилиб, дарахт экиш хоҳиши бор аҳолига ўзлари истаган кўчат турларини экишларига қулай шароит яратилади. Лўнда қилиб айтганда, ўтказиладиган кўчатларга доимий ғамхўрлик қилиш учун унга масъул боғбонларга манфаатдорлик нуктаи

назаридан ижара асосида ҳуқуқ белгиланади. Ушбу лойиҳа тартибларидан руҳланиш натижасида, бугун вилоят миқёсида боғбонлар ўртасида ажратилган ер майдонлари айтиш жозика "талаш" бўлмоқда. (Давоми 2-саҳифада)

ЯШИЛ МАКОН – КИСЛОРОДГА КОН

Мамлакатимизда бошқа соҳалар қатори экология, табиатни асраб-авайлаш, заминни яшилликка буркаш, ҳаво, сув мусаффолигига эришиш, аҳоли яшаш жойларида мўтадил иқлимни барқарорлаштириш каби долзарб масалаларга катта эътибор қаратилмоқда. Бу борада зарур қарорлар қабул қилиниб, ижросини таъминлаш бўйича режа-тадбирлар белгиланиб, ҳаётга тадбиқ қилинмоқда. Натижада, бу борада ижобий ишлар кўлами кундан-кунга қулоч ёймоқда.

Бугун Орол денгизи соҳилларидан тортиб, вилоятлар чекка ҳудудларигача ташриф буюрган инсон борки, ўтган қисқа давр ичида амалга оширилган кенг қўламли кўкалам-

зорлаштириш ишларининг гувоҳи бўлади. Чўл-дашт, тоғ-адир, фойдаланилмай ётган ерлар ўрнида барқ урган яшил маконлар эндиликда нафақат аҳолига ризқ-рўз улашмоқда,

балким иқлим мўтадиллигини сақлаш, инсон учун зарур бўлган кислород билан таъминлаш масаласида муҳим аҳамият касб этаётди. (Давоми 2-саҳифада)

➤ СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ

"Бойсун баҳори"да

ДУНЁ ФОЛЬКЛОР УСТАЛАРИ БАҲСЛАШАДИ

Жорий йилнинг май ойида кўҳна ва бетақрор Бойсун туманида "Бойсун баҳори" халқаро фольклор фестивали бўлиб ўтади.

Дунё фольклор-этнографик санъати ижрочилари ва шинавандаларини, фольклоршунослар ва соҳа мутахассисларини гўзал тоғлар қўйнида бирлаштирадиган фестивални бу йил тамомила янгича руҳда ўтказишга қизгин ҳозирлик кўрилоқда.

Айни пайтда халқаро фестивалнинг асосий тадбирлари ўтказиладиган Бибиширин маҳалласидаги замонавий туризм мажмуасида фольклор-этнографик жамоаларнинг чиқишлари, миллий спорт ўйинлари ва бошқа турли томошаларни кенг намоиш этиш учун барча

қулайлик яратилмоқда.

– Донишманд халқимиз ўтмишдан ўзининг ноёб миллий санъати, миллий қадрият ва анъаналари билан ҳам жаҳонда шухрат қозонган, – дейди Сурхондарё вилояти ҳокими ўринбосари, вилоят туризм бошқармаси бошлиги Жўрабек Тўраев. – Халқимиз асрлар давомида қалб кўрида асраб-авайлаб келган бундай ноёб ижод намуналарини янада кенг тараннум этиш, дунё аҳлини яқиндан таништириш учун эндиликда барча шароит, қулай муҳит яратилди. (Давоми 2-саҳифада)

ФАРҒОНАДА ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ЙИГИЛАДИ

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИДА ХИТОЙНИНГ "SHANDONG SWAN COTTON INDUSTRIAL MACHINERY STOCK CO. LTD" КОМПАНИЯСИ ТОМОНИДАН ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИНИ ЙИГИШ ЛОЙИҲАСИ ИЖРОСИГА КИРИШИЛДИ.

3

➤ БУХОРО ВИЛОЯТИ

КЎЗИҚОРИНДАН БИР ОЙДА

10 МИЛЛИОН СЎМ ДАРОМАД

ҚОРОҒИ ВА САЛҚИН ХОНАДА ЕТИШТИРИЛАЁТГАН ХАРИДОРБОП КЎЗИҚОРИН БИР ОЙ МУДДАТДА СОТИШГА ТАЙЁР БЎЛАДИ. БОЗОРДА ҲАР КИЛОГРАММ КЎЗИҚОРИН НАРХИ 30 МИНГ СЎМ АТРОФИДА ЭКЯНИНИ ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛГАНДА, 300 КИЛОГРАММ ХУШХЎР МАҲСУЛОТДАН ҚАНЧА ФОЙДА ОЛИНИШИНИ ЧАМАЛАШ МУМКИН. БУХОРО ТУМАНИ "ШЕХОНЧА" МФЙДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛАЁТГАН ШАҲНОЗА ФАЙЗУЛЛАЕВНИНГ ОИЛАСИ ТАНСИҚ МАҲСУЛОТНИ ЕТИШТИРИБ, МОДДИЙ МАНФААТ КЎРМОҚДА.

(Давоми 3-саҳифада)

Пахта териш машиналарини 20 фозизлик дастлабки тўлов билан 10 йил муддатга лизинг асосида харид қилиш имконияти яратилади

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

Деҳқон меҳнати қачон юзага чиқади? Қачонки, у деҳқончилик қилаётган замин захдан холи, ернинг шўри чекинган бўлсагина деҳқоннинг меҳнати кўринади...

ИРРИГАЦИЯ ВА МЕЛИОРАЦИЯ ТАДБИРЛАРИ ҚИЗГИН БОРМОҚДА

келинмоқда. Соҳа вакиллариининг бир ёқадан бош чиқариб, астойдил қилаётган меҳнатлари эвазига замин саховатини кенгрок очмоқда...

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ

ЗАМОНАВИЙ ТИББИЙ ЖИҲОЗЛАР СИФАТЛИ МУОЛАЖАНИНГ БОШ ОМИЛИ

Бугунги замон тиббиётини замонавий тиббий жиҳозларсиз тасаввур қилиб бўлмайди, албатта. Шу боисдан ҳам давлатимиз раҳбари мамлакатимиз тиббиёти тизимини тиббий, хусусан, ўта замонавий тиббий жиҳозлар, ускуналар билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Бу эътибор аввало мамлакат бюджети тақсимоотидаги тиббиёт соҳасига ажратилаётган маблағнинг салмоғида ҳам яққол кўзга ташланади. Буни Самарқанд вилоятининг Пахтачи тумани тиббиёт бирлашмаси тизимларидаги жиҳозланган ҳам кўриши мумкин...

Замонавий жиҳозлар билан таъминланди. Бунда бирлашма бошлиғи Улуғбек Сувонов, Клиник лаборатор ташхислаш бўлими мудири Анвар Раимқуловларнинг алоҳида ташаббуси бор, албатта...

ФАРҒОНАДА ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ЙИҒИЛАДИ

(Боши 1-саҳифада) Собиқ механика заводи хушудига жойлаштирилган мажкур лойиҳа доирасида техникаларга сервис хизмати кўрсатиш маркази ҳамда механизаторлар учун ўқув курси фаолияти йўлга қўйилди.

ҚЎЗИҚОРИНДАН БИР ОЙДА 10 МИЛЛИОН СЎМ ДАРОМАД

– Икки йил бурун қўзиқорин етиштиришни ижтимоий тармоқлар орқали кўриб, қизиқиб, ўз хонадонимизда етиштиришни бошлаганмиз. Биринчи ўринда, қўзиқорин етиштиришда ҳароратга эътибор бериш, хонадаги ҳароратни 23 даражада сақлаш лозим...

15-MART-15-APREL – “FAVQULODDA VAZIYATLARNING OLDINI OLISH VA FUQARO MUHOFAZASI OYLIGI”

Mazkur oylik doirasida Toshkent shahri Yakkasaroy tumanida ham muayyan ishlar amalga oshirilmoqda.

Aholini va hududlarini tabiiy hamda texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilish, yong'in xavfsizligini ta'minlash, aholining is gazidan zaharlanishi va havo-gaz aralashmasining chaqnashi bilan bog'liq noxush holatlarning oldini olishga qaratilgan keng qamrovli profilaktik tadbirlar shular jumlasidandir...

nafar shaxsiy tarkib va 15 ta maxsus texnikalar jalb etilib, 60 metr kub tuproq, 50 metr kub qum-shag'al ishlari bajarildi, 1,3 km. masofadagi kanallarning o'zanlari tozalandi.

Эълонлар

Table with 2 columns: Name, Date, and details of public notices.

Бугун байрам. Кўёш чиққунча юмушларимни сарамжонлаб бўлдим. Дўкандан дадам яхши кўрадиган мева, ширинликлар олдим-да, йўлга тушдим. Шовтган сари йўлим кўпаймайди. Аксига олиб бирор машина ҳам учрамаса...

– Ўтиринг опа, беш минг берасиз ташлаб кўяман. Ҳазилашиб машина эшигини очди. – Борингга шукур сал эртароқ келмайсанми, оёқларим узилай деди. – Сендайлигимда шу йўлдан уч мартадан қишлоқ марказига бориб келардим. Сен ҳозирдан оёғим дейсан. Машинага ўтришим билан қўшни холадан ширингина танбёх эшитиб олдим. Елкамдан кучиб сўрашар экан, димоғимга гуп этиб қалампирмунчоқ иси уриди...

ДҮППИ

бошидаги дўпписига тушди. Яқиндагина кийганлиги билиниб турган, ҳали таҳи яхши очилмаган, Марғилон дўппи. Эсимни танибман-ки, бошидан дўппини ечмай-дилар. Ҳозир фақат масжидга борадиган ёки бўлмасам таъзияли хонадон эгаларига дўппи кийишади. Шу кунни кечгача аямларниқанда қолиб кетдим. Кечкурун бир вақтгача ухломладим. Ҳаёлим дадамнинг дўпписиди. Нега дўппи кияди? Ўзда футбол уришидан сақлайди десам, бошқа вақтда ҳам бошида. Унда бирор бир сехр бормикан? Кўз ўнгимдан ўтган йилги касалхонадаги воқеалар ўта бошлади... Дадам тўсатдан шифохонага тушиб қолдилар. Икки ойдан охиқ шифохонада ётдилар. Докторлар операция қилиш кераклигини, охириги умид шу эканлигини...

айтишди. Операция куни аниқ бўлгач, қариндош-уруғ, ҳаммамиз шифохонага келдик. Аммам шифокор бўлгани сабаб, кўп нарсдан хабари бор. Укам билан ичкарига кириб кетишди. Анчадан кейин укамнинг кўзлари қизарган ҳолда чиқди. Бизнесинг ёнимизга келмай нарироқда турган амакиларимнинг ёнига қараб кетди. Синглим, аям дадам ётган хонага кириб кетдилар. Мен шифохонанинг узун йўлагида қолдим. Ҳамширалар кўпчилик киришига рухсат бермади. Йўлакдаги стулда кутиб ўтирибман. Шу вақт бир шифокор келиб ҳамширага: бешинчи хонадаг беморни операцияга тайёрланг, ярим соатда операция, - деди. Дадам... Бешинчи хонада дадам ётади. Кеча ёнидаги беморларга жавоб бўлганда. Ҳамшира аямларни ташқарига чиқарди. Менга эса яна киришга рухсат бермади. Ҳамширани иш билан нариги хонага кирганидан фойдаланиб, дадамнинг ёнига кириб олдим. Аллақачон дадам тайёр бўлибди. Икки оғиз гаплашиб улгурмай, хонага шифокор кирди. Дадамнинг кўнглини кўтарадиган гаплардан гапирди. – Озгина этингизни ошиқча жойи бор экан. Шуни олиб ташлаймиз. Қийналмайсиз, бир пасда бўлади. Енгил операция. Дадам индамадилар. Чунки касалиниям, нима учун операция қилишганимни жуда яхши биларди. Хонадан чиқаётган бошини ушлади-ю, менга қараб: – Дўппимни олиб бер! Дори қутиларни устиди. Мени кийдиришимни истамай, дўппини кўлимдан олди. Қўли қалтираб бошига зўрга кийди. Инсултнинг таъсирида ўнг қўли яхши ишламасди. Шифокор бир дадамга, бир бошида қийшайиб турган дўпписига ажабланиб қаради. – Биламан. Кейин ечиб кўярсиз. Дадамнинг овози титраб чиқди. Икки томчи ёш кўзларидан сизиб ёстиғига тукди. Операция яхши ўтди. Дадам ўзига келганда ёнига кирдик. Бошида эса, ўша дўппи. Мухайё ЎРОҚОВА

Хоразм бахшичилик мактабининг Бола бахши Абдуллаевдан кейинги вакили Қаландар Норматов 73 ёшида бу ёруғ дунёни тарк этди. Ундан ижро қилинган ўнлаб дostonлар, фарзандлари ва кўплаб шогирдлар қолди.

ҚАЛАНДАР БАХШИ

ЖЎШИБ, ЭЛ ДАРДИНИ ҚЎШИБ КЎЙЛАБ ЎТДИ

Бола бахши қўлида дутори билан берилиб дoston айтмоқда. Атрофда тумонат одам. Ҳаммининг нигоҳи бахшига қаратилган. Бахши гоҳ Бозиргонни таъриф этиб, гоҳ Гўрўғлининг мардлигини баён этиб одамларни сеҳрлаб қўйган эди. Дoston эшитиш учун оталари билан келган болалар аллақачон дадаларининг тиззаларига бошини қўйиб ухлаб қолган. Аммо тоғаси билан дoston эшитишга келган етти яшар Қаландаргина дostonни жон қўлоғи билан тинглаб ўтирарди. Бахши чарчадими ёки одамларни дostonга қизиқтиришининг йўли шундайми дostonнинг энг қизиқ жойига келганида "Жўралар, дostonнинг давомини эртага, Саиджонниқидан эшитасизлар", дея дуторини халтасига солиб, одамлар билан хайр-хўшлашди.

Қаландар эртага кеч бўлишини сабрсизлик билан кутди. Чунки дoston қаҳрамонлари ва ундаги воқеалар уни ўзига асир этганди. Ниҳоят кеч тушиб, ҳамма Саиджонниқига йиғилиа бошлади. Бола бахши дуторини олиб, дostonни келган жойидан давом эттирди...

Қаландарнинг отаси Шовотдан, онаси эса хивалик эди. Яқинда уни онаси бир ўйнаб келсин, дея тоғасиникига, меҳмонга жўнатганди. "Онасининг бир-икки кун юриб қайт", деган гапи ҳам ёдидан кўтарилиб, дoston ишқидан Хивада бир ҳафта қолиб кетди. Шу-шу Қаландарнинг халқ дostonларига ишқи тушди. Унинг кўзига Бола бахши гоҳ довурак Гўрўғли тимсолида кўринса, гоҳ девсифат Бозиргон бўлиб кўринарди. Орадан йиллар ўтиб, Бола бахшига шогирд тушиб, элнинг машҳур бахшисига айланиши унинг хаёлида ҳам йўқ эди.

1951 йили Хивага, қариндошлариникига тўйга келган аёлнинг кўзи ёриди, ўйга бола дунёга келади. Чопар суюнчи олгани Шовотга йўл олади. Чақалоқ чаққон, соғлом бўлиб унга Рўзимбой деб исм қўйишади. Чунки у рамазонда туғилган эди-да. Аммо етти кунлик чақалоқни чилладан чиқаришдан пайтда аёллар бошидаги бир тутам сочини – кокилини кўриб, ҳайратдан ёқа ушлашади. Бу не синоат, бу не мўъжиза? Дарҳол ўша даврнинг катта эшонларидан Машиарифдон пирга чақалоқни кўрса-тишади. Шунда у киши: бола асли исми билан туғилган экан, унга Қаландар, дея исм қўйишинглар керак эди, энди ҳам зиёни йўқ, Қаландар, деб қақирсангизлар ҳам бўлаверади, дейди. Шу-шу бўлгуси бахши ҳужжатда Рўзимбой, эл ичидан Қаландар Норматов бўлиб элга танилди.

– Мактабда ўқиб юрган кезларим онам кокилимни ўриб қўярди, – эслайди Қаландар ака ўша даврларни хотирлалаб. – Ҳатто белимгача тушиб турган кокилимни синфдош дўстларим тортиб, жигимга ҳам тегишарди.

"ДУТОРИМНИ БЕРСАМ, ОНАМНИ БЕРАСАНМИ?"

Бахшининг онаси уни жуда кўп жойларга ўзи билан олиб боради. Бир гал у онаси билан Тошқовузнинг Авазали деган кишлоғига тўйга боришади. У ерда Содиқ бахши деган киши дуторни марок билан чалиб, дoston айтиб ўтирарди. Қаландарнинг назарида дутор гўё ўзи нола қилиб турганга ўхшарди. У онасига шу дуторини менга олиб беринг, бахшидан сўрасангиз беради, сўранг, сўранг, дея хархаша қилади. Шунда онаси: болам, бу бахши дуторини бермасов, аммо шоммай тур, бир кун албатта, сенга шундай дутор олиб бераман, дея уни юпатади. Бола бола-да, барибир ўзи бориб Содиқ бахшидан дуторини сўради. Шунда бахши боланинг сазасини ўлдирмай, "дуторни берсам, энангни берасанми", дейди ҳазиллашиб. "Энангни берсам, дуторни берасанми" деворганини ўзи ҳам билмай қолади Қаландар. Ўртада гур этиб кулгу кўтарилди. Куйга, созга ишқи тушиб қолган бу болани кўриб, Содиқ бахши эгнига қоқиб "туф-туф" деб қўйди. Орадан анча йиллар ўтиб, Қаландар эл танинган бахши бўлиб, ўша кишлоққа хизматга борганида Содиқ бува оламдан ўтган, аммо ўша гапдан хабардор бўлган одамлар воқеани қилиб эслашади.

ЧАПАҚАЙ БАХШИНING ШОГИРДИ

Болалик ортада қолиб, рўзгор ташвишлари бошига тушгач, Қаландар бахши дастлаб нашриётда ҳарф терувчи бўлиб ишга киради. Кейинчалик савдо ходими бўлиб ишлайди. Ўттиз ёшида болалигидаги халқ дostonларига ҳавас уни Хоразмининг машҳур бахшиси Бола бахшига шогирдликка тушишга етақлайди. Ўша даврларда Бола бахши 80 ёшда бўлиб, ўғли Норбек билан биргаликда дoston қуйларди. Қаландар салкам олти ойлар бахшининг хизматини қилиб юрди, аммо менга дostonларни ўргатинг, дея ботиниб айта олмасди. Бола бахши саёхатни жуда яхши кўрарди. Овулма овул, кишлоққа кишлоқ юриб, халқ ичидан дoston қуйларди. Қаландар ёнида, хизматда юрарди.

– Бола бахши устозим ўғли Норбек билан ёнма-ён ўтириб, дoston қуйларди. Мен бир-бирига халақит бермасликларни учун бири дуторни чап, бири ўнг ёнга тутиб чалишар экан-да, деб ўйлардим. Кейин билсам устозим чапақай эканлар. Чапақай бўлсалар ҳам дутор, рубобни жуда мохирлик билан чаларди, – дея ўша даврларни хотирлаганди бахши.

Бир кун Бола бахши Қаландарни "Ошиқ Маҳмуд" дostonининг айрим жойларини хато айтиб юргани учун койиди ва "қани ўғлим, қўлингга дуторингни ол", деб то тонг отгунча дostonни ўргатди. Шу-шу ҳар кеч Бола бахши Қаландарга "Гўрўғли", "Бозиргон", "Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам" каби халқ дostonла-

рининг айтим йўлларини ўргата бошлади.

МИНОРАДАН ТАШЛАНГАН БАХШИ

Хоразм қадимдан эл таниган Эшвой бахши, Нуржон бахши, Оташ бахши, Сиёв бахши каби бахшилар юрти. Эшвой бахши асли шовотлик бўлган. Ривоятларга қараганда, у Хива хони саройида гўяндачилик қилар, ҳар кун оти билан Шовотдан Хивага қатнар экан. Бир кун Кўшқўпирнинг "Тақирдовук" деган жойида бир бева аёл фарзандига тўй қилаётган бўлади.

– Тўйда бир созанда бўлса, яхши бўларди. Эрим раҳматли тирик бўлганда, Эшвой бахшини олдириб, соз қилдирадди, – деб афсус чекади. Шунда одамлар ҳозир шу йўлдан Эшвой бахши Хивага ўтади, бир оғиз айтсангиз, йўқ демас дейишади. Аёл Эшвой бахшининг йўлини пойлаб, у етиб келгач илтимос қилади. Эшвой бахши бева аёлнинг илтимосини қабул қилиб, тўйда икки соатлар соз қилиб беради. Базмга кеч қолиб борган Эшвой бахшини хон минорадан ташлаб, ўлдиришга ҳукум қилади. Эртага хон ҳукми ижро қилинишини билган халқ минора атрофига кўрпа-тўшак, ёстиқ, қўйингки қўлига нима илинса, олиб келиб ташлашади. Миноранинг чор атрофи халқ келтирган юмшоқ нарсалардан икки метр баландликка кўтариллади. Хон амри вожиб. Эшвойни минорадан ташлашади, аммо халқ меҳри унинг тирик қолишига сабаб бўлади.

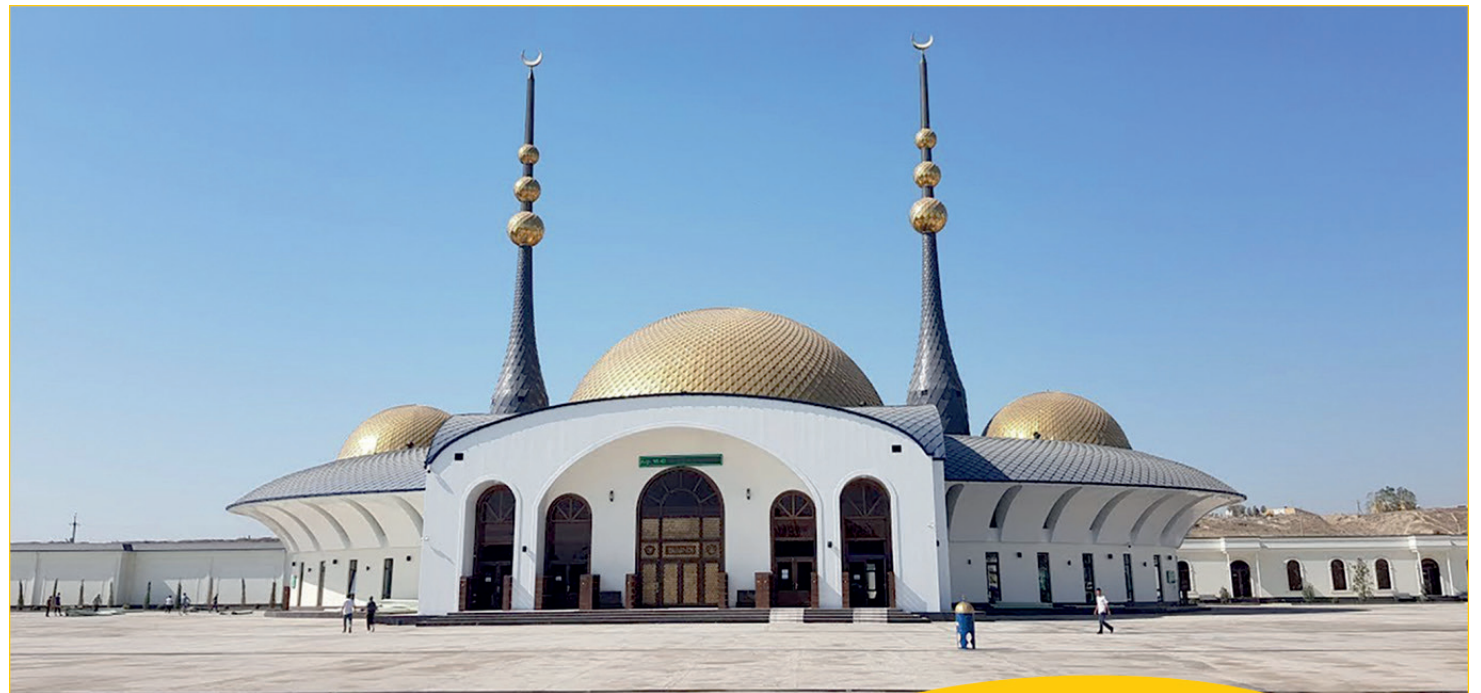
"АВАЗХОН"NING ТУГИЛИШИ

Қаландар бахши Норматов ҳам Эшвой бахши изидан бориб, халқ севган бахшига айланди. 1984 йили Шовотда "Авазхон" фольклор этнографик ансамблини ташкил қилди. Ансамбл довури бутун республика бўйлаб ёйилди. Жуда кўплаб кўрик-танловларда ғолибликни қўлга киритди. 1995 йили "Авазхон" халқ ансамбли мақомини олди. Фарзандлари Ферузбек, Дostonбек ва Машҳурбекларни ва бошқа халқ оғзаки ижодига қизиқувчи истеъодларни жамлади. Ансамбл мана 40 йилдирки, халқ хизматида. "Авазхон" фольклор этнографик халқ ансамбли 2004 йилда Гран При мукофотига сазовор бўлди. "Бойсун баҳори" фольклор фестивалида биринчи ўринни олди.

Қаландар бахши кўплаб халқ дostonларини ёддан биларди. Ўз репертуаридаги қатор дostonларни маромига етказиб қуйларди. Бир пайтнинг ўзида тўрт соат айтилади-ган дostonлар ҳам бор. 208 бандан иборат "Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам" дostonи 18 соат айтилади. Бу дoston 4 соатдан бўлиб-бўлиб қуйланади. "Кийикнома" 112 банддан иборат. Бир соат айтилади. "Гўрўғли" туркумига кирувчи дostonларнинг қирқдан ошиғи бор.

Бахшичиликнинг ўзи асли бир театр. Бахши дostonлардаги барча тимсолларга қира олиши, уларнинг ғамини ҳам, қувончини ҳам ролларга кириб, талқин қилиши, сўзга бой, хотираси кучли бўлиш керак. Қаландар Норматовда ана шу хислатларнинг барчаси мужжасам эди.

Болтабой МУҲАММАД ҚУРБОН

РЕСПУБЛИКА УРУҒЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАРКАЗИ НАМАНГАН ВИЛОЯТИ БОШҚАРМАСИ ЖАМОАСИ

аҳил-ҳамжиҳат, фидойи халқимизни ақинлашиб келаётган Рамазон ҳайити байрами билан пок ниятли Наманган аҳли номидан самимий муборакбод этади. Илоҳим, дунё тинч-осойишта, турмушимиз янада фаровон, қадриятларимиз бардавом бўлсин!

Reklama

SHOSHILING !!!

Kaltsiy va magniy mikroelementli AMMIAKLI SELITRA

Birja savdolarida.

Mahsulot sertifikatlangan № UZ.SMT.01.080.64398163 GOST 2-2013

Manzil: Toshkent viloyati Chirchiq shahri Toshkent ko'chasi 2-uy.

Tel: +998 (7071) 5-25-20, 5-34-40, 9-35-08. Faks: +998 (7071) 6-40-79, 6-55-46, 6-45-57.

info@maxam-chichiq.uz www.maxam-chichiq.uz